

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica - Cod. Ettenheim-Münster 289

Aristoteles

[S.l.], [17. Jahrh.]

Disputatio prima

[urn:nbn:de:bsz:31-130062](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130062)

Termini locorum materia remota argumentationis, propo-
 sitionis vero propinqua, et argumentatio vocatur, ipsum
 compositum, et materia remota et propinqua sunt esse syllo-
 gismus: de quibus omnibus huiusmodi in praemissis ordine
 agemus, et quidem in prima disputatione de ista mentali
 operatione, sive termini suppositione definitione ac
 divisione in ista de ista mentali operatione enumeratione
 scilicet, eiusque proprietatibus, et in tertio denique de
 syllogismo. Sed ad id studium nostris, non vero omnia
 ad seum eiusque gloriam referamus; quod si alicui stud-
 ium hoc, ut omne initium grave est initio grave videtur,
 memoretur Aristoteles et Aristotelici, quo aiebat: stud-
 iorum liberalium amoris quidem radicis fructus verum
 per quem dulces esse.

Disputatio Prima

De prima mentali operatione, sive termini, definitione
 idem et divisione. Caput primum.

Quid sit terminus logicus.

non est hic questio de termino latissime sumpto, prout
 idem est et ultimum, sicut non est terminus vita, sal, mortis,
 vel fluvii sine ac termini regni vocantur: neque huiusmodi
 de termino prout significat finem, progressum, sicut
 Coelus v. g. dicitur esse terminus inferiorum, infernum regresso-
 rum esse. Sed strictius accipitur tunc de termino Logico
 prout a Logica consideratur, qui terminus bene intelligitur
 quid sit, breviter prius explicandum, quid sit progressio.

Propositio ita quae dicitur Philosophum libro in priorum
Capite ino est oratio affirmativa vel negativa aliter
de aliquo vel de dno. Deus est Logicus patet non
est Logicus. quatuor videtur fore est propositio: mentalis
Vocalis scripta et obiectiva. mentalis esse actus a
intellectu vel cognitio unum de altero affirmans vel
negans. vocalis sunt voces, per quas propositio mentalis
exprimitur. scripta denique est, per quam conceptus et verba
in carta exprimentur, et haec vocantur propositiones
formales. propositio vero obiectiva est ipsa obiectum
propositionis, de quo aliquid affirmatur vel negatur,
quomodo videtur in prioribus ita vocatur quia obiectum
non est affirmatio vel negatio proprie loquendo, sed solus
ipsa affirmatio vel negatio per propositionem, unde
etiam copula obiectiva proprie non predicatur, quia est
ipsa idem dicitur, sed solum predicatur copula formalis,
et quidem praecipue ad quod componitur autem propositio
ex tribus partibus, subiecto scilicet, predicato et
copula, sicut corpus philosophum homo est, quod componitur
ex corpore anima et unione subiectum dicitur illud,
de quo in propositione aliquid affirmatur vel negatur.
predicatum vero est id, quod affirmatur vel negatur, copula
vel unio ac ratio inter predicatum et subiectum est verbum
significans unum. sicut in hac propositione: Deus
est Logicus, in qua adiectivum Logicus est predicatum
quod affirmatur de Deo, Deus subiectum de

quo affirmas, quod utrumque verbum sem invicem con-
 pelli. subiectum et predicatum, vocantur per principia
 vel ut quod copula parum in principia, et non sunt
 et quot. in propositione negativa copula non ^{quidem} ~~est~~
 significat, sed is per particulum negatur.

¶ Nobis dicitur ad solvendas plures obiediones, imo
 parum refero quo loco ponat subiectum et predicatum,
 neg copulata necessaria debere esse in medio inter subiectum
 et predicatum, et si dico: Deus dicitur est copula quidem
 et in medio, quod pronuntiationem grammaticalem et mater-
 rialiter completa, et dicitur in medio logice et formaliter completa
 seu quoad connectionem, non dicitur subiectum in quolibet
 loco id de quo aliquid dicitur, et predicatum id quod dicitur
 et copula non predicatum subiecto. neg semper
 debet explicite poni verbum est v. g. hic: Logicus scribit
 tunc enim iam implicite et virtualiter sunt tres partes,
 quia semper est logicus et scribens, ubi predicatum et copula
 in eodem verbo continentur. sic etiam regoluntur hoc propo-
 sitione: phil, bonas, semper enim est: coelum est pluvius, bonas est.

¶ Cetera, ut sunt copula obliqua, adverbia, et relativa, dicuntur
 affectione de ratione, vel arte ratioms per modum unius,
 cum predicato et subiecto. v. g. si dico: Logicum
auditorium est volle amplum. Lo auditorium est subiectum
Lo logicum idem est et logicum auditorium, Lo amplum
 est predicatum, Lo volte est affectio predicati, quia volle
 ut predicatum aliter significat, quam sine illo
 significaret, significat enim, quod auditorium

in quonodoque, sed valde fit amplum, atq; ideo longe
aliter officij predicatum, magisq; e significativum, quam
si particula valde i adhaeret. huj bene persequi.

Notabit eto terminum logicum ab Aristotele libro
priorum capitulo primo ita describit: terminum autem
vocabitur in quem resolutus propositio, ut predicatum, et de
quo predicatum apponitur vel separato esse vel hae. hoc:
Terminus e id, quod ablata copula non est in propositione,
sive, sicut ablata unione homo resolutus in corpus et
animam, ita ablata copula resolutus propositio in subie-
ctum et predicatum, in quom terminus ablata unione reman-
entes, verba ita apponitur vel separato esse vel hae significat
tantum, quod omni propositio debeat esse affirmativa vel
negativa: quom Aristoteli descriptionem variis locis propo-
nunt, modis defendunt, nulli eorum derogant, quidquid loqui
fit de aliis.

Hic ego brevissime: terminus logicus iuxta mentem
Aristoteli e extremum propositionis. probatur definitio
hoc e breviter, deo, aristotelica et convenit omni et soli,
ergo bona. probatur eto negatiue, quia non
potest ostendi quid bonum illi deit. probatur eto positivie
ex Aristotele, qui libro 5 de metaphisicorum de alia Viginti
in eo terminum in genere definit, ait: terminum e extremum
aliquis rei, additq;: nomine extremi i bonum intelligi, sicut
sed etiam principium, ex quo deinde sic ego arguenter
iuxta philosophum deservit e extremum illi rei, cuius e ter-
minus, ergo etiam iuxta eum deservit logicus extremum
illius rei cuius e terminus, subterno: sed i potest esse alterius

115
rei extremum quam propositionis ergo iuxta Aristotelem terminus
logici est extremum propositionis. ex quo patet, quod, si
Aristoteles explicando terminum per extremum, et explicat idem
per idem, et obscurum per obscurum, id neg nobis, et sil
obui, qui cum ipso sentimus ac loquimur, et consequenter
ab eo non recedimus.

Confirmatur illud recte dicitur terminus propositionis
quod terminus propositionem, sed omnia et sola extrema
terminus propositionem, ergo omnia et sola extrema sunt
terminus propositionis. idem iuxta Aristotelem omnia et sola
terminus est id in quod resolutio propositionis longum in praedicta
dum et subiectum, sed longum resolutio in extrema, ergo
resolutio omnia et sola extrema sunt termini. probatur
si aliquid aliud terminus vel terminus copula, sed hoc
terminus: cum enim sit res, medium, unio, et finem
inter duo extrema, patet non potest esse ipsum extremum, si
id quod in duobus punctis extremis alius lineae includit,
non potest dici extremum, sed medium inter extrema, possum
autem dubitare utrum propositio vel resolutio in copulam,
ergo etiam ex hoc capite hoc noster definitio priori ibi definitio
itioni est preferenda. ratio vero ulterius est, quod copula non
sed terminus est voluntas et auctoritas Aristoteles, dum etiam
communis sensus, et modus loquendi doctorum, iuxta quos
terminus vel extremum debet facta resolutione esse
aliquid permanens, copula autem nihil est permanens,
sed perit siue unio hominis moralis, et hinc si unio
hominis non potest esse homo, nec unio lapidis lapis, nec
unio terminorum potest esse terminus. alio modo dicitur

Verbum per duplici fungit officio, copula factus est
 predicationem, ut si dico: Petrus est qua propositio fit resolutiva,
Petrus existens. quod denique propositio negans adverbium
 et copula obliqua quatuor resolui ratio est quia dicitur
 terminus quod facta resolutione movet propter immediatam
 connexionem, quom antecedenter per copulam cum alio
 habuit, copula autem obliqua et adverbium, solum movet
 pronomen, loquom affectione predicative et subiecti;
 que non immediate casus conector.

Solventur Objectiones.

Obiicit ino propositio resoluitur in copulam, ergo copula
 est terminus subiecti antecedenti, in id aliquid resoluitur, et quo
 componitur, sed propositio componitur a copula, ergo
 aliam in copulam resoluitur respondet dicitur antecedenti.
 propositio resoluitur in copulam, loquom in adverbium, vel
 subiectum aut predicationem. Ne antecedenti loquom in aliquid
 quod in adverbium, aut predicationem vel subiectum concedo
 antecedenti et nego consequentem. Vel aliter sic dicitur. propro-
 sitio resoluitur in copulam loquom in aliquid personam
 facta resolutione ad partem vel quod. N. antea loquom
 in aliquid personam, et precise partem vel quod, con-
 textus et N. consequentem, responso patet de portabile
 superis data cum unione homini. ad prolationem
 antecedenti, eodem modo respondet dicitur maiorem
 in id aliquid resoluitur quo componitur loquom in
 predicato vel subiecto parte personam et ad quod
 concedo una: si in id componitur nego una dicitur una: sed

propositio componitur ex copula & extremo ad hunc
predicatum parte permanente velut quod N: est. Idem
sed quo dicitur: itego consequentiam.

Vergo ad hunc terminum. Itaque dicitur in hac propositione:
Petrus est. ubi copula est, est extremum. Itaque ex hac.
Copula est, est copula, illud enim est terminum propositionis,
de quo aliquid dicitur, sed hic de copula est aliquid dicitur,
ergo in terminum extremum propositionis. R: nego autem
in omni probationem dicitur copula est, est extremum, formaliter
colitur sumpta ad ordine pronuntiationis & bene ordinata
est ad hanc logicam et formaliter sumpta ordine debita
constructionis N: autem est consequentiam. ordine debita
constructionis enim id debet esse in medio, quod est medium
inter duo. Itaque idem probationem est, contra nos: dicitur.
sed ~~est~~ copula est formaliter sumpta ad hunc agitur in hunc copula
aliquid dicitur negandi. de illa dicitur materialiter sumpta,
ad hunc agitur in hunc agitur in hunc copula aliquid dicitur idem.
Itaque etiam consequentiam ergo copula est, est extremum propositionis
formaliter sumpta, vel ad hunc agitur in hunc copula agitur. N: consequentiam,
materialiter sumpta, vel ad hunc agitur in hunc agitur in hunc
copula est, est consequentiam, in hunc enim propositionem est, est
copula est, est copula, in hunc enim, in hunc, in hunc, in hunc, in hunc,
subiecto, nec est medium inter extrema, sed est id, de quo
aliquid dicitur. in hunc ergo. hunc materialiter, hunc
hunc formaliter, quia ad hunc residuum est, cum predicato.
hunc autem dicitur hunc aliqua dicitur hunc formaliter,
cum hunc pro suo significato, ad hunc hunc hunc hunc,
ad hunc dicitur: logicus dicitur, quia dicitur officium est dicitur.

Si vero dico: logia enomen sumiz london malerialiter
n pro suo significato, de nuda voce idem com dic de verbo
sumez.

Urgobiz ubi copula e sumiz formaliter in diula propositione
ergo nulla reponio. Pro antez copula formalis e diula persona
Verbi sum, sed e etia persona Verbi sum, ergo sumiz formaliter
R. Vgo antez ad probationem dico noi: copula formalis e
diula persona Verbi sum si sumiz formaliter directe iduplicatiue
qua taliz sine proe d actu vera. sum sumiz london si sumiz
london malerialiter reflexe specificatiue qua e taliz
Vgo noi: A si distincta minore etiam consequentia reponio
reque potest ea deily.

Urgobiz london si dic: homo e omnia rationalia est
bona definitio: in un e sumiz formaliter et london e london
ac subiectum folden in adequatum. Item de lola propositione
aliquid diuider. ergo copula formaliter sumpta e london
et lola propositio potest e london. R. dispo antez in un e
sumiz formaliter repperit simplici propositionis london e omnia
rationalia. Pro repperit duplici propositionis N: antez dispo
etiam conseq ergo e london repperit propositionis in
qua sumiz formaliter N: conseq london malerialiter
Pro conseq: dic etiam potest alid e copula formaliter
sumi alid formaliter e copula. et in hoc ultimo seru
h potest e subiectum ficet dic: quod lola propositio,
cum de illa aliquid dic ipid e london in london seru
considerata et repperit fui ipid sed repperit alterius
propositionis cong par: potest in eodem re diuersimode
considerari si h donq si consideratur seru

159
non pars, sed totum, sicut autem pars, si hoc cum populo,
Quoniam cum civitate conserat, ita etiam una propositio hoc est
animal rationale, non est pars respectu sui, sed totum, sed respectu
diversa propositionis: hoc est animal rationale, et bona
definitio. Et pars: ergo sunt diversis respectu potest esse pars
et totum quod simpliciter.

Obicitur etiam quod predicatum est id quod predicatur, et subiectum
autem quod aliquis predicatur, sed vox est littera non predi-
catorum neque subiectorum, ergo non sunt subiectum aut predicatum
nec terminus. R. Dico ita: predicatum obiectivum est id quod
predicatur, et subiectum obiectivum est id quod subiicitur
Eodem modo: predicatum formale est subiectum formale sicut id
quod predicatur et subiicitur predicationi. N. illa est
compositio: duo conceptus, ergo vox littera est conceptus non
sunt subiectum aut predicatum formale. N. contentum non
sunt obiectivum. N. contentum. Sape domus significat nomen,
quod proprie loquendo tantum convenit significatio.

Obicitur etiam, si regulis propositionis, non tantum per
copula, sed etiam nihil aliud amplius remoneat, quod nihil
dicitur terminus: sicut autem quod comprimitur. V. g. propositio
vera est, sicut prolata, non data per se, ergo nihil remoneat.

R. Dico autem, nil amplius remoneat, si lignum est reditum
Eodem modo etiam equivocaliter. N. idem dicitur de generali
propositione, licet enim ad hunc indifferenter, et dicitur
equivocaliter multiplex. V. g. 1. Elucet hac propositione:
Petrus est dicitur, propter hoc in idem per nomen.

apprehensionem apprehendere debemus, et per albertum odie
 aliam dicitur sine copula: in tali copula idem subiectum
 et predicatum habet, in quibus realiter sed aequivalenter
 etiam post resolutionem propositionem: idem dicitur de propo-
 sitione vocali dicitur: quod autem hoc non possit dici de copula,
 nunc ostendimus.

Dicitur si sit resolutio propositionis, tunc nihil amplius offi-
 ciat, ego non est subiectum et predicatum. R: con-
 siderate. Dico conueniens non mouet ad hoc conueniens, non mouet
 potentia, N: conueniens. Verum tamen non debet ad hoc conflictu-
 hinc propositionem, sed potentia sicut debet solum
 posse idem conflictuere. Ita hoc dormiens est rationalis,
 licet ad hoc non rationalis. idem respondendum si quis quod
 in propositione quomodo ad sequela non est resolutio, et
 consequenter nec determinatio enim resolutio ad hoc, et poten-
 tia N: actualis resolutio non de essentia, cum tamen adhi-
 bentur et clare patet, quod partes propositionis sunt determi-
 nati.

Obicitur quod predicatum et subiectum sunt idem, ego non
 est animal. Dicitur autem in hac propositione, hoc animal
 animal est predicatum, ubi hoc animal est predicatum
 et subiectum, ego sunt idem. R: N: autem. Sed dicitur
 idem realiter ad autem, formaliter N: autem et conueniens
 ad probationem dico autem. Quia animal est subiectum
 et predicatum sub eodem respectu et eadem propositione
 N: autem sub diverso. Ad autem et N: conueniens,
 sunt enim duo propositiones: in una propositione est
 predicatum formaliter solum, in alia subiectum

eam n̄ fieri per predicatum primarium, sed tantum 2° secundum
cum prius sit compositum, quom̄ resolutum. Et sic quia dicitur
etque obcurum difficile et dubium ē, quid, et non est tam
copula fidi, in quod resolutis propositionibus, et facilius intelligunt
quid sit extremum longum aliquid nobis: quod si dico, in
sua illa definitione subintelligi implicite videntur, vel conp-
lutivum, et ē elegantiam gratiam: contra ē inq̄, ergo sic
ob omni prima definitione potest videri, ut elegantia: contra ē
vto, quod forte dicitur terminus ē in quem, hoc enim vto, in
quem clare significat, quod vto intelligit terminum, et n̄
aliquid aliud. At ut scilicet honorem dicitur, et dicitur
forte, cui vto maior ē hōr, si dicitur, quod vto fecerit
bonum definitionem potest, quom̄ notam definitionem, pro
vto definitione si aduersariis hōr deum multum aliquid vel
denotato vel addendo, vel subintelligendo, nobis multo nobis hōr
notam seu feruorem forte definitionem allegare, quom̄ si
probo, quod bona sit, et forte, feruorem, in quo debemus
nec tenetur alios aliorum definitionem, et in hōr, vto, vel
improbare, licet facile offendit, et ob forte vel capite
vel se solo dicitur, vel et dicitur, obcurum, conuenit aliorum
copula, fieri per genus, deum, aliorum definitionem laborare.

Obiurgatio vto, hoc definitio ē identica, explicans idem per
idem et obcurum per se, et non enim quod terminus, et
quod terminus ē terminus, ergo ē nota, sicut nota est si
dicerem, terminus ē terminus, vel qui terminus, et sic ē gladius et si.
Et ino relinquo et inuolendo originem in omni fere aliorum,
sententia maiori definitionem laborare. Et vto dicitur vto, vto
et paritatem aduersum. ino enim ē Italia, quia per terminum
aliqua intelligunt, quia n̄ intelligit per se terminum non per vto
terminus intelligunt, terminus omnium terminum: quibus vto

per extremum autem dicitur terminum in intelligitur: sic enim in Venetia
19
Doria V. g. s. possum dicere: isti et isti sunt termini huius artis
in autem possum dicere, sunt extremae artis. idem possum dicere hic
hoc stat in partibus terminis quod fuerit principium in vero extremis,
ergo aliquid intelligitur per vocem terminum, quod in intelligitur
per extremum, possum autem de gladio dicere, quod de esse, et
Vinciprimo ergo in e. pariter, 2do fallitur aduersarii omniaque
definitiones in e. scilicet de nostra id tantum dicunt in probant
nec solvant arguta, et tunc nulli cum Comptono in sua illa definitione
subintelligit, volent terminum e. id extremum, vel constitutum d.
ergo non nihil noui dicimus, sed id reliquum addens explicite ponere, quod
illi subintelligunt, scilicet extremum: cum propter in igitur meliorem ad
ergo alia terminis semper vocat extrema, extremum scilicet magis
et magis: si ergo dicitur loquatur, nec explicite idem videtur, cur non
etiam terminum ita definiat, ut magis uniformiter loquatur.
Pro quid progo facilius a Lyone intelligitur id quod est, pro
quod vel in quadam resolutione propositionis, vel quod e. extremum pro
propositionis, et videtur sane quod hoc ultimam, sic enim fuerit arguere
dicitur vel dixerit pro: si id e. terminis loquitur, quod e. extremum
propositionis, donec hoc desinat in hac propositione petrus dicitur
Petrus dicitur, quia in video aliud extremum, et natura dicitur,
quod copula quoque ^{hinc} est admodum inter extrema in propositione
ipsum extremum. Pro quod dicitur in possum dicere terminum
qui terminat, vel terminum e. terminis, colligitur ex modo dicitur,
et quod aliter conuenit, quod non possum veli in idem terminis
et verbis, sicut si neganti et interroganti quid sit vivere,
ager pascit: nam responderem vivere e. quod vivit, ager quod agit
quia definitio et explicatio ignota debent semper fieri per aliquid
relium. his paulo fugiunt dicitur reliqua terminorum divisione et
proprietas breviter percurramus.

Capitulum 2° idem

De termino significatio et non significatio,
Categorialis et syncategoralis, complexio,
in complexo et sic.

siue propositio, ita etiam terminus est quadruplex, nempe
 scilicet vocalis, scriptus, et obiectivus. Vocalis est extremum
 propositivum vocalis, terminus mentalis est huius cognitio, scriptus
 est extremum scriptum, obiectivus deus, et ipsa res per terminum signi-
 ficata, unde etiam subiectum est predicatum formale secundum vocem
 vel cognitionem rem representans, subiectum vero obiectivum, est ipsa
 res, copula formalis est coniunctio predicati formalis secundum subiecto
 formali, obiectiva vero copula est ipsa identitas, vel affirmativa vel
 negata.

Terminus mentalis dividitur in directum et reflexum. Directus est
 si cognosco rem ipsam secundum se, reflexus, si a bonum cognosco
 rem, sed simul cognitionem directam, dum scilicet aliquis se
 reflexus, quod aliquid cognoscat, cognoverit, vel sic cognoscat,
 v. g. si video verum in se, est cognitio directa, cum autem video
 in se et simul in imagine, est reflexa: sic si me reflexo, quod cog-
 nosco rem, vel cognoverim vel fin cognoscat, est cognitio
 reflexa super cognitionem presentem prototum vel futuram, et
 consequenter terminus mentalis reflexus.

Terminus vocalis et scriptus dividitur in significativum, et
 non significativum. Terminus significativus est vox significans
 ad placidum, vel duorum in cognitionem rei quom significat et
 voluntate instituentium, et vox huius me dividitur in cognitionem
 hominis: a autem appropinquat ad actum dicitur sed ut solum propter
 ducere. Terminus non significativus est, qui nihil significat
 ex institutione hominum, et vox plumbi, fundagii.

Quia contra ista in propositio mentalis probabiliter est actus
 indivisibilis, sed quod est indivisibile, non habet partes, ergo
 propositio mentalis non habet partes vel terminos. Sed dico mai-
 est indivisibilis realiter et deo era: formaliter per: ma: et sic est similitudo
 mi non confon per realiter distinguitur, si unum re ipsa non est alterum,
 ut hoc realiter non est deus. formaliter distinguitur, quo quidem
 re ipsa sunt idem, sed ob intellectu conquirunt, ac si esset distincta

ultra in capite est in pede.

Si ergo vox pluri dicitur ea litteris aliquid ex inscriptione
 significatibus, ergo est compositum aliquid significans. confirmat
 audire vocem pluri dicitur in cogitationem loquentis, quod aliquid signi-
 ficat. P. ad finem dicitur ostendit, compositum ex partibus sive litteris
 aliquid aliud prae se sola ex inscriptione significatibus
 N. ostendit se sola significatibus et ostendit. Dicitur etiam compositum
 quod est compositum aliquid significans a se distinctum N. ostendit
 in distinctione quod in se habet ad ostendit. omnia alia vox omnium
 linguarum, si significat ex inscriptione significat aliquid a se
 distinctum quod in se habet. Confirmat ad ostendit
 dicitur compositum quod significat aliquid naturaliter, prae se habet disti-
 nctionem a se distinctum aliquid distinctum ex inscriptione
 hanc N. ostendit de his posterioribus latet terminis in de prioribus
 hic est propositio.

Si ergo vox pluri significat nihil, quod hoc igitur significat
 aliquid. pro ostendit vox pluri idem significat quod vox nihil
 sed vox nihil significat aliquid, quod etiam pluri significat
 aliquid. confirmat in pro pluri significat terminum significatum
 sed si est aliquid, quod significat. confirmat ad pluri ab omnibus
 deo pro termino significat ego hunc significat ex inscriptione.
 P. ad finem dicitur ostendit, vox pluri significat nihil positive, sive habet
 ex hanc inscriptione significatorem negationis, N. ostendit. hanc
 negationem sive habet negationem significationis ad inscriptionem, N. ostendit
 et N. ostendit. ad hanc pro hanc N. ostendit. vel dicitur idem significat
 et eodem modo N. ostendit. dicitur modo hanc ostendit non, vox enim nihil
 significat nihil positive, vox vero pluri hanc negationem id est ex
 natura sua, non habet inscriptionem.

Sic: etiam vox nihil et habet significationem aliam, ego non est pro, N. ostendit.
 P. dicitur ostendit non habet significationem aliam rei positive, id est ostendit
 negationem N. ostendit et ostendit. pluri terminum ex hanc inscriptione

nec aliquid positivum figurat nec negativum.
 Ad primum confirmationem n: anteq. vel dicitur plichi figurat
 Determinum in figuram confirmacionem n: anteq. neque natur
 aliter de anteq. n: confirm. e quidem terminus figuratus, hoc
 ex compositum aliquid ex latine; liberis se solam sed nihil a se
 distinctum ut alio voce ex infirmitate figuram, h terminus figurat
 terminum n figuram sed tantum naturaliter, sicut magister bonis.
 Ad idem confirmationem de anteq. n: confirm. ad hoc in vel
 aliquid figurat ex infirmitate debet habere figuram positivam
 terminum n figuram, hoc autem a habet, de potis negationem figuram
 positivam. Sed tamen pro exemplo terminum n figuram, quia cognoscit
 tunc tantum figuram negativam sicut habere negationem infirmitatis
 et positivam figuram; alio omni inaptissima et puerili litterarum
 compositio significare ex infirmitate.
 Terminus figuratus subiectivus velterius in Cathagoriam et
 finem categoriam. Cathagoriae qui se solo comprehendit figurat
 et positum et subiectum vel predicatum et praedicta praesentia,
 et adiectiva, quae alio determinationem figurat, et se solis posuit et
 praedictum alio dicitur, quo simul etiam figurat determinationem
 formam doctrinam albedinem. Senectutis qui se solo et
 formaliter sumitur pro suo figurato n: positum et praedictum et subiectum
 alio ita figuram nihil compositum figurat, vel per alio obliqui, adiectiva
 praepositionis, conditionis, interrogativa, relativa, et omnia adiectiva
 quae universalitatem particularitatem aut numerum significant,
 et omni rebus, alioque duo ita: sic nuda e hoc positum. Deus e omni
petrus e vobis, e autem bona dicit: petrus e dicitur, quia senectus est.
petrus e subiectum habet doctrinam.
Terminus incompositus e, cuius partes figuram vel nihil, vel n

idem significat quod prius, ut domini eromy. domini eromy.
 Terminus complexus est, cuius partes significantur, quod conuenit, ut
 hoc dicitur, unde fit in eo et de obsequio cathedra. ideo debet esse inter
 illos aliqua conexio longuom inter substantiuum et adiectiuum, sed post-
 carbia aut adiectiuum inter se conuenit, et particularum et ad finem, si vero
 in dicitur conexio, tunc sunt termini disparati. Pro deinde dicitur
 septem habere perfectam categoriam significationem, ut dicitur esse
 et dicitur propositio, formae et formam hinc vocantur pro
 non est talis, quia non pro se sola non potest existere. At non dicitur
 esse proxima ad materiam, sed ad materiam, unde fit dicitur, nullo modo
 in nullo separatum significat quod conuenit, tamen non terminum
 per se, quia non habet reliqua requisi ad terminum completum.

Officium, terminus syncreticus est cognominis, sed non terminus dicitur
 alius est cognominis, quod etiam syncreticus. Confirmatur terminus
 adiectiuus se solo non imperiale significat, non syncreticus. Pro
 de inuenitur dicitur: terminus syncreticus est cognominis hoc est talis,
 qui se solo potest esse factum vel prout et perfectum sensum, et dicitur
 non est cognominis quod dicitur, sed dicitur etiam non: sed de terminis
 adiectiuus est cognominis id est talis, qui dicitur prout et factum et prout
 et non substantiuus perfectum sensum, factum et non: est cognominis quod
 dicitur, non: et dicitur ad confirmationem non: non: licet
 enim se solo non potest esse factum, ut dicitur non est prout quod dicitur
 terminus syncreticus inter se habet ordinem et se per aliquid aliud
 si intelligitur, ut si dicitur seget creatura per omnia. habet intellige
 etiam in parte, non se adiectiuus intelligitur substantiuum
 quod partes. si dicitur non habet intelligitur substantiuum seget dicitur
 per ipsum adiectiuum ideo ante non factum sed aliud intelligitur
 non: et dicitur et dicitur, adiectiuus v: quod dicitur ex natura sua significat
 factum habet doctrinam, quod prout dicitur prout, quia aliquid
 aliud si intelligitur, et contra si dicitur nullo modo in foro

substantia quidem substantium hinc sed hoc aliter
debet colligi quoniam per determinem nulli.

Caput 2 diem

De termino concreto, et abstracto.

Terminus concretus qui figuratur sub forma et forma in se per modum
compositi: ut albus figuratur sub forma et albedinem loquens formam
qua in muro: et recipit edillum denominat album. murggo vocatur
sub forma denominatibus, albedo vero que in illo recipit et ibi eas
denominatorem albi vocatur forma et est terminus abstractus, quod
doctrina albedo et albi.

Triples autem est comprehensio vel denominatio, ad eam qualem scilicet
intrinsicam extrinsecam et per similitudinem intrinsicam extrinsecam.
Ad eam qualem intrinsicam est quando forma denominatur ad eam qualem in se
substantia, ut albedo in muro, humonibus vero homini solum formaliter in se
quia cum illo realiter est idem. Terminus sicut intrinsicam, cum
forma in se substantia, ut in concreto viget cognoscibilis, quia visus
cognoscibilis est in se in se visus vel cognoscibilis sed videtur cognoscibilis.
Concretum partim intrinsicum partim extrinsecum est, si forma substantia
partim est intrinsicam, partim extrinsecam sic similitudinem duorum
marorum alborum est etiam ad eam qualem intrinsicam, sed partim unum,
partim albi.

Concretum proprium cum forma visiva vel realiter est distincta a
substantia, ut albedo a muro. Concretum extrinsecum est, cum forma
realiter est deum cum subiecto, et solum formaliter distincta, ut nominal
et albus. Concretum substantivum figuratur per modum per se partim,
ut hoc est quod dicitur per modum dicitur albus dicitur.

Concretum formaliter vel replicativum figuratur, quando proterum
substantia convenit in ratione subiecti secundum se pro se, sed forma
ut si dicitur: albus est coloratum et replicatio, quia proterum coloratum
convenit substantia ratione albedinis, quae est forma, id est in se est coloratum,
quia habet colorem. signa autem termini replicativum ordinaria

hanc quae quaeque, in quodam, ut dicitur: V: qd: Logica quae logica
dignitas, sensus enim est logicus dignitas est dignitas concordat illi, quae
logica quae est causa dignitatis.

Congruentia specificativa & nominativa, vel materialis, sumptum
est, cum ubi primum convenit, in ratione formae ex parte subiecti
significatae sed praeiudicat, primum secundum sequit logicae obediens,
nisi quod est. Obediens enim logica non convenit propter logicam, nec
nisi quod est primum secundum, sed praeiudicat, primum secundum se.

Clarior, si duo logicae quae logicae dignitas, sensus est logicae dignitas
sed est causa praeiudicat est logica. si vero dicitur: logica quae
logicae obediens sensus non est dupliciter, quod logica causa est obediens
velationis, sed tantum quod ibidem in immediatis, ita ut postquam quae
sunt tantum dicitur non in sequentia.

Congruentia vel essentialiter, sicut Congruentia, cum omnes, ex parte
in partibus in recto, sed si dicitur: album est subiectum est obediens. Vel hoc
est causa prima et unio; hoc autem non requiritur in reliquis congruentiis,
si enim dicitur logica quae logicae dignitas, vel obediens sensus non est hoc
est eius logica dignitas, vel obediens, sed hoc habens logicam, vel
nisi quod est obediens dignitas est: ubi logica est unio in partibus
in recto sed obliqua nomine recti intelligitur. Nominativa, nomine
obliqua obediens. logica ac philosophica loquendo illa dicitur
in partibus in recto, quae per se obediens in immediatis cum aliquo conceditur
in obliquo vero quod tantum modeste affirmat, vel negat, prae aliquam
consonantiam, et considerat, per modum dicitur, in vero identificati
cum altero, in hoc propositione, hoc est subiectum habens obediens,
album est in obliquo, quia habet per modum dicitur, in identificati
cum obediens, licet praeiudicat subiecto in partibus naturaliter, praeiudicat
solum praeiudicat naturaliter.

Capitulum

Ultima terminorum Divisio.
Terminus pure categoricus, vel sicut hoc vocatur simplex, qui
vero est categoricus, et syncategoricus est compositus, et sicut hoc

Ep. m. l. b. y

Terminus cognoscens est, qui se solo imper se deest per modum
adiacentis figurat, et non exigit alteri diuigi longuam partem
vel conseruans uel fuit omnia et sola adiectiua obliqua de quibus
ut aliquid figent, debet adiectiua quod substantiuum, V. g. murus
hoc est:

Terminus absolutus est, qui figurat rem per modum per se statim uel
longe perfecte, et non exigit alteri diuigi uel fuit omnia substantiua
et adiectiua substantiue simpliciter sine dicitur obliqua. Conseruans
ueteris terminus quidem conuocatus est figuratus imper se
figent, non tamen eodem modo: terminus enim figuratus non potest
esse partem sine conuocatus potest.

Terminus negans est perfecte, si dicitur, negatio quod etiam fuit
antiqua imperfecte figurat, si dicitur, negatio si dicitur, si dicitur
liber et intellectu si si figurat, et non est ita perfecte uel perfecte
eius agnoscat si si figurat per modum perfecte, si dicitur, si dicitur
ad uero uero exigit per modum adiectiua etiam figurat etiam
aliud quocumque perfectum perfectum perfectum.

Terminus positivus est, qui aliquid reale figurat uel figurat negatio
negatio qui figurat negationem, uel conuocatus rei uel nihil, positivus
subiunctiui terminus negativus in stricte negationem, et stricte
privatiuam. inueniuntur diuigi negationem in subiecto negatio est in
copaui uel est conuocatus uisionis in ligno stricte privatiuam negat
formam in subiecto per se copato, sed non per accidens in copaci,
ut est uero respectu horum.

Terminus finis est, qui figurat rem determinatam determinate uel negatio
negatio infinitary uel infinitary qui nihil determinate affirmat uel
in hac petitione negatio non est diuigi autem infinitary, quia potest pro
dicari de rebus infinitary exegit sola re quoniam negati si autem parti
cula in positivus ante copulam V. g. negatio non est negatio non sunt termini infinitary.

saltem de possibili, hinc terminus compositus non est ino vox res
 quia in univoce conuenit toti animali et fieri res deo vox
 debet hic hoc quia non potest predicari de alio univoce nec de
 vox deus quia non multiplicat nec de vox exercitii respectu
 multorum singulorum sed totum relate ad plures aduersus.
 terminus singularis vel particularis est quod de uno dicitur, ut
 predicari univoce, ut deus, hinc hoc est.

Ultima figuratio est terminum univoce equivocum dicitur
 loquor, univoce est qui pluribus conuenit in eadem figuratio dicitur
 respectu Petri et Pauli quoniam dicitur dicitur dicitur dicitur indi
 vidui, quod per hanc vocem explicite non figuratur. Terminus
 equivocus est non aequi primario conuenit pluribus sed per diversa
 significatio. Sic terminus galus dicitur hunc hunc hunc hunc hunc
 crispaton terminus conuenit conuenit conuenit conuenit conuenit
 Terminus analogus est qui pluribus partibus in eadem partem in diversa
 figuratio dicitur, uti dicitur in dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 iuxta multos est terminus conuenit respectu sed est respectu quia pro
 conuenit dicitur hinc dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 autem in analogum attributionis cum filia conuenit univoce
 alteri dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 in analogum proportionis propter similitudinem filiae conuenit
 univoce, alteri dicitur, ut hoc dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 et metaphora.

Capitulum

De proprietatibus et figuratone terminorum.
 suppositio in genere est substitutio unius rei pro alio sicut
 vicarius v. s. substituitur Episcopo. prout autem hic consideratur
 et dicitur terminus vel dicitur in oratione populi pro alio sicut
 suo signa. vel ut multi saltem pro alio ne excludat suppositio
 materialis, quae tamen valde improprie suppositio dicitur.

Quem nihil proprie fibi ipsi fuerit illius laborat. In re
recedatur à communi in hoc termino questione

Suppositio suppositio in materialibus formalibus. materialis est unum
propter se. q. 2. q. 1. Suppositio formalis est unum propter se
propter se. q. 2. q. 1. Suppositio formalis.

Suppositio formalis de qua sola est questio. Dividitur in simplicem et
personalem. simplicis est de qua loquitur terminus vel dicitur propter se. q. 2. q. 1.
Intentionaliter sumpto, ut in intentione est de qua loquitur terminus et in
illi non convenit in se. dicitur à cognitione propter se. q. 2. q. 1. quae semper
aliquid novi dicitur quia semper est ad quae cognitionem si vero dico
non est cognitio semper non est novum quia cognitio est novum vel cognitio
est nihil novi dicitur. Personalis est de qua loquitur terminus propter se. q. 2. q. 1.
intentionaliter sumpto, ut hoc est ad quae est ad intentionem dicitur
intentione.

Suppositio dividitur in distributivam collectivam disjunctivam et
universalem vel confusam. Suppositio distributiva vel copulativa
quando terminus representat aliquid in uno aut aliis personis suis
inferioribus terminis per partem vel nec enumerabilibus. ut in
hoc questione omni hoc est ad quae semper est Petrus est ad quae Paulus est
ad quae in hoc negotio nullo hoc est loquor, in qua sequitur equo
per partem nec nullo quini hoc est in se in equo de honore. Si
suppositio distributiva sit pro omnibus inferioribus nullo sequitur
vnde absoluta, ut omni hoc est ad quae. unde admittit exceptionem solum
implicitam, vocatur et nota, ut si dico colunt legunt omnia
subintelligitur exceptio se ideo inferiora sunt non genera vel species
rerum. Vocatur suppositio distributiva incompleta propter se. q. 2. q. 1.
significationem. q. 1. omne ad quae in area. Vocatur et nota quod ex quo genere
vel specie ad quae dicitur solum unum. si vero inferiora sunt omnia
et non individua alicuius speciei per partem et enumerabilia
vocatur suppositio distributiva completa propter se. q. 2. q. 1.
et omni hoc est ad quae.

Suppositio collectiva vel copulativa est, quando omnia inferiora augetur

Per modum uigilant predicatum h. populi tribui singulis horum
sed solum omnibus simul sumptis ut in hac questione omnes apostoli sunt
duodecim, sensu enim est de petro et duodecim apostolis factis petrus et
paulus et omnes reliqui simul sumpti sunt.

Propositio diuincta, de terminata, vel particulari est, uiderimus
contrarij particulari signo affectus. qualia sunt aliqui quidam etc.
auius proprijs inferioribus diuincta, hinc per particulas vel anxi
v.g. aliqui loquuntur fortis, sensu enim est vel pauli fortis, vel petri vel
aliqui: debet tamen proatum in uno de terminato a deo saltem oppo
nibili uerificationi alia p. p. diuincta ad loca. h. finis autem
con in uno membro uerificationi simul et contra in distributiva omnia
membro debet ee vera.

Propositio diuincta vel confusa est aq. lo. termini pro sui inferioribus
per particulas vel diuincta exumerandi, ita tamen uti nullo de termin
nate sed solum de aliquo indeterminate in confuso uerificatur
si dico: aliqui oculi est respiciend videndum, scilicet vel dext. vel sinist.
sed nullo de terminata, n. dext. dext. quia possum videre finis rone
sinister quia possum videre dextro.

Item fere plij uerbis deest quid uad ino sup. quilibet in distributiva
fundore degenum vel contion dactom ob ueris poli a singularia
per particulas et multiplex contion terminos et p. p. long. v.g. oij ho
erigibili et go. h. delij e ripibili go ed pauli. De genum uer
copulatiuum autem fundore solum degenum per particulas et mul
tiplicatentantem termino cum uno predicato h. p. p. long. v.g. oialle
mentis fundore ueris et goa ignis, iter ad terra fundore ueris
ueris diuincta sup. quilibet fundore degenum per particulas vel
multiplicatentem termino et p. p. long. ad. Aliquis h. p. p. long. negauit
Christum go vel petri negauit vel pauli negauit sup. quilibet go
diuinctom fundore degenum solum termino multiplicatentem n
p. p. long. v.g. aliqui oculi est respiciend videndum go vel dext. vel
vel sinist. respiciend, quia propositio h. potest negari populo ueris
negari si facerit duplicem. Item sup. quilibet dicit de h. degenum
terminorum a singularibus ad ueris plia minori ad ueris

quod quando licet, colligendum est ex materia et circumstantiis.
 fides. si hoc ipso aliquo modo est negatio ad videndum hoc. hunc
 sensum vel debere recte vel sinister, tunc est dignitas
 quia idem est ad. dicitur: si quis dicitur in dolo ad videndum
 debet dori sinister. D. dicitur et dignitas si loquens de re
 sitote conditionata. Et si de absoluta. N. non autem loquens
 de absoluta, unde bene notandum quod si non responsum ipse
 hunc vel absolute vel conditionate si absolute tunc est ipse dig-
 nitas, si conditionate, dignitas.

Capitulum

Regula propositionum

Regula prima si subum est terminus communis, et officii signum
 utriusque, omnia subiecta. tunc si proterum est in singulis personis
 convenit, sicut distributiva, ut si hoc est ad. exierunt si
 omnia idem signa quod solus, tunc enim subum signum collectivum est
 in hac signa omnia signa veniunt ad exemplum, sicut dicitur
 signum pro aliquo populo. exire dicitur si proterum non convenit
 signum vel signum hancem cardinale vel totalitate, tunc enim
 est in subum signum collectivum ut hic: omnia populi foris, omnia
 hoc est aliam genus hancem; hinc exire dicitur si hoc est signum
 in plurali, tunc enim si predicatum aliquod ad unum collectivum
 signum, tunc subum signum collectivum est si dico: omnia soluta
 moris sunt duo, si vero nullam collectionem signum signum
 tribuunt V. g. hic: omnia hoc sunt rationales, ubi pluralis signum
 pro signum.

Regula secunda, si proterum commune propositionis affirmativa
 officii signum particulari aliquo quidem est. tunc si proterum
 signum adiectum esset ad exercitium aliter causa, signum
 omnia signum; si vero proterum hoc est signum sed dicitur, ut
 ad aliam, aliam nequidam, desiderium, debitum
 tunc in plurali similes causa equivalenter possunt
 hoc signum confusa. si si dico: aliquis logicus

potesté dignitatis p[ro]prio, quia siq[ui]s aduale p[ro]prium adu[er]s[us]
 determinationem conyom[un]i neq[ue]ario est de p[ro]prio. si vero dico
 aliqui colomye neq[ue]ario ad scribendum n[on] p[ro]prium adu[er]s[us]
 scrip[ti]o[rum] quia plures colomye, quany[us] determinate p[ro]p[ri]o
 q[ui] si s[un]t ad scribendum, in nullo determinate p[ro]p[ri]o scrip[ti]o
 los p[ro]prio, et consequenter sup[er]ius dignitatis.

Regula 2da. si p[ro]p[ri]o affirmativa sup[er]ius collectiv[us] ordin
 ario p[ro]p[ri]o sup[er]ius dignitatis v[er]o: o[mn]i[m]u[m] n[on] s[un]t s[im]ul s[un]t e[ss]e
 s[im]il[is] vel ipse vel ille exercit[us], dom[us] o[mn]i[um] evange[li]o s[un]t q[ui]as
 s[im]il[is] vel ipse vel ille ex p[ro]p[ri]o. ecce dom[us] p[ro]p[ri]o con
 versibilia b[un]d[is] s[un]t, que si s[un]t s[im]il[is] collectiv[us] ab[er]i
 ip[s]o s[un]t collectiv[us], vel certe indefinite s[un]t in com[un]i. sic hoc
 p[ro]p[ri]o: o[mn]i[m]u[m] h[oc] collectiv[us] s[un]t p[ro]p[ri]o ad rationale n[on] habet hoc s[un]t
 vel hoc vel istud ad rationale, sed hoc: sola collectio h[oc] n[on] est sola
 collectio adu[er]s[us] rationale, vel indefinite h[oc] n[on] est collectio h[oc] n[on]
 est ad rationale in com[un]i.

Regula 3ta. si in p[ro]p[ri]o affirmativa s[un]t conyom[un]i nullum
 p[ro]p[ri]o habet s[im]il[is] nec particulare nec universale, s[un]t p[ro]p[ri]o
 sup[er]ius p[ro]p[ri]o s[un]t s[im]il[is] loquens, quod ordinaria colligit, et adu[er]s[us]
 p[ro]p[ri]o, quod si dicitur ad eandem conyom[un]i o[mn]i[um] s[im]il[is], s[un]t p[ro]p[ri]o
 sup[er]ius collectiv[us]. si vero o[mn]i[um] s[im]il[is] conyom[un]i, et si n[on] materia
 necessaria sup[er]ius distributiv[us]. collectiv[us] in hac p[ro]p[ri]o: p[ro]p[ri]o
 h[oc] s[un]t s[im]il[is] quia s[un]t s[im]il[is] p[ro]p[ri]o s[un]t s[im]il[is] distributiv[us] vero
 in hac: hoc est ad s[im]il[is] s[un]t s[im]il[is] o[mn]i[um] h[oc], si p[ro]p[ri]o est conyom[un]i,
 plerumq[ue] sup[er]ius dignitatis si s[un]t s[im]il[is] actionem, et de aliquo determi
 nate s[un]t s[im]il[is] s[un]t s[im]il[is], et hoc conyom[un]i. si vero de nulla s[un]t s[im]il[is],
 sup[er]ius dignitatis, ut: equi[us] e[st] neq[ue]ario ad equidordem. si autem
 e[st] p[ro]p[ri]o deq[ui]a, ordinaria sup[er]ius universaliter v[er]o: v[er]o s[un]t s[im]il[is]
 ab[er]i, s[un]t s[im]il[is] o[mn]i[um]

Regula 4ta. si p[ro]p[ri]o affirmativa s[un]t universalis s[un]t particularis
 et p[ro]p[ri]o habet s[un]t s[im]il[is] inintentionalem, reg[is] s[un]t s[im]il[is] e[st]
 conyom[un]i, s[un]t s[im]il[is] sup[er]ius dignitatis, et o[mn]i[um] h[oc] d[icitur] s[un]t s[im]il[is] h[oc]
 e[st] p[ro]p[ri]o. si vero s[un]t s[im]il[is] e[st] conyom[un]i, s[un]t s[im]il[is] conyom[un]i

et si primum habet sequens de intentionalem, tunc sequens indefinita
 ut si duo: aliqua species alij est hoc, sequens enim n. e. aliqua species alij
 est hoc nec alij hoc est hoc in conueni.

Regula bla. primum primum negotio si habet sequens in intentionem
 sem sequens de intentionem, quia per secula n. e. malignandi natura
 hoc e negotio post se v. g. nullo hoc e lapis, si licet negs hic lapis,
 negs hic, negs alij. excipit tamen terminum figuralem vel multi-
 plicabilem qui n. potest distribui e. g. nullo hoc e uobis hoc e
 Petrus n. e. e. g. alij etiam excipit nomina collectionem figuralem
 vel Petrus n. e. duodecim apostoli, alij tamen n. excipit quia populum
 dicitur Petrus n. e. hic duodecim apostolorum huiusmodi sunt
 possibili.

Quae sunt alia quaedam terminum proprietate. imo e. huius
 sine auctoris termini ut tempore per se ipso in portulo, ut scilicet
 utis res cum tempore, ut in hac questione. Petrus scribit.

Primum primum ampliatio, quo e acceptio termini pro alio tempore
 ore quom tota figura sit in hac equitate per duplici primum.
 primum e conueni, hoc e. ille qui fuit peccator nunc e conueni.

Primum e restrictio, vel contractio termini a maiore ad minorem figu-
 ram si est in duo. ut hoc qd. nullo, ut restringit, quia Christus
 n. e. nullo. Ita e alienatio vel translatio termini a propria
 signatione ad improriam e. g. prolati dicitur. ita e diminutio vel
 contractio termini tantum secundum partem, ut hoc e in toto bla
 e appellatio vel denominatio qua formale figuram unig tribuitur
 alteri v. g. flexio nullo, ubi per nullo, secundum
 tribuitur n. ratione corporis, sed nullo facinorem.

Soluerentur Obiectiones.

Primum in si duo e. huius e collectio cuius, primum figuram
 collectionem, et tamen huius sequens de intentionem, quia
 nota e imo regula. Primum autem primum figuram collectio
 tionem semper eandem et eodem modo. Primum autem diuersam

354
Dico autem et hoc ideo, quia effectum signo collectivo $\forall x$ est
autem distributive. Nam autem et collectio. In eadem tandem primum
propositione negativa signis distributive non est effectum signo colle-
ctivo quale hic est $\forall x$, quod hoc ipso, quod hic accipit ab eadem,
non potest signis distributive.

Capitulum 1um

De definitione eiusdem Regulari.
Sed plerumque tam definitio quam descriptio per rationem naturalem
non est in se necessario. unde fit et definitio non nihil dicere et
aut in se: id quidem verum est, quod definitio in ista naturali operatione
tantum fit incompleta ratio, sed solum completa definitio: et si fit
aut definitio et demonstratio, et demonstratio, et si de pura defini-
tione, sed de signis definitio. inter tres modos fieri, definitio
essentiam rem dicitur per argumentationem proprietate et operationem
explicat. definitio autem modo fieri in genere quod fit ratio per se
autem ignotum et nolo. ipsa vero definitio sua natura est ratio
essentiam quidem dicitur et demonstratio rei. vera autem accipit definitum
est definitio. definitio formalis in definitione hoc v. g. est: ba
aut conceptus hoc esse autem hoc illa obiectum et representat et defini-
tium obiectivum. definitio formalis est ratio dare essentiam
naturam rei v. g. hoc v. g. ad rationalem definitio obiectiva
est ipsa res per definitionem formalem dare representata: unde de-
finitio obiectivum est definitio obiectiva tantum formaliter dicitur.
Definitio essentialis duplex est metaphysica et physica, sed metaphy-
sica fit per genera et differentia v. g. ad ea quae sunt idem
et considerantur a metaphysica. physica fit per partes physicas
et quibus aliquid componitur v. g. hoc est compositum ex corpore et anima et
vitione, quae dicitur quod et considerantur a physica. definitio descriptiva
descriptiva apparet naturam rei per proprietates et accidentia v. g.
hoc est animal rationale. talis explicat rei naturam per
causas et principia et effectus, et hoc est res v. g. hoc est ad alium
sed hoc sunt partes descriptionis et non definitionis. ad faciendam
porro bonam definitionem fit iam.

obicitur N: ostendit definitum obicitur eoy definitio in conari qd
 yad definitio definitioy includit. sed loca definitum formalen ingredit
 hoc enim e hoc vox definitio definitio autem formalis sunt ha vox: ratio
 explicat naturam rei. Sed ha vox a prima illa vox distinguitur qd
 n sunt idem. cum qd definitioy definitio hanc definitio formalis e
 quidem sui ipsius definitum obicitur, sed n formalis qd sub diverso
 se specto. clara alia quo hic abis obicit et urgeri solent quilibet
 ambulant in tenetis omillo quia fere sunt de loca ultima et hinc
 illy lora ingratu.

Caput 1um

De divisione eiyss Regularis.

Tri modoy fieri dicitur et divisio, quod si totalis dicitur
 totalis hinc perley, totalis vocal dicitur parte dicitur membra dicit
 totalis. Divisio essentialis e, cum totalis dicitur in parte essentialis,
 quo si sunt phisica, ut si dicitur alia pars hinc e, alia corpus, alia anima,
 e divisio phisica, si vero sunt metaphisica, ut aal rationale, et metaphisica,
 si dicitur in parte integrali, et divisio phisica integrali, ut si hoc dicitur
 ibi in copul nony pedit. Divisio logica e divisio totius potestatis
 in sua parte pedita, ut aal dicitur in hoc e, et dicitur. Repetito
 bono dicitur divisioni sunt pedita.

Regula ima. Divisum debet pley continere quon singula membra dividenda
 totalis debet ee naig hinc hinc.

Ita membra dividenda final pedita debent adquire divisum, quia
 ay parte simul pedita sunt totalis.

Ita debet habere membra inter se opposita, ut vnam n includat in altero
 nec de eo pedit predicari pedit realen vel formalen dicitur
 ne deq pedit pedita, ut si dicitur aliud aal e rationale, aliud
 rigibile.

Ita Divisio n fiat in plura membra quam fit opus sed in proxima
 hinc mala e divisio pedita in hoc plura ay hinc de proxima
 eim genera sunt corpus et spiritus.

Quisq sic definitio et divisio sunt idem, e enim idem si dicitur
 e aal rigibile, et si dicitur alia pars hinc e, et aal alia rigibile,
 Ita autem e idem realite, sed formaliter. Divisio e quod divisio
 habet modum tendendi divisum, et definitio conivulsiom.